

Nr 358.

Av herr Håstad, *angående viss ändring av 56 § lagen om utlännings rätt att här i riket vistas.*

I 56 § lagen om utlännings rätt att här i riket vistas stadgas följande:

”I händelse av krig eller fara för krig eller där sådant för rikets försvar eller eljest på grund av särskilda omständigheter prövas erforderligt, äger Konungen, med avseende å utlännings rätt att inkomma eller uppehålla sig i riket eller att vistas å viss ort inom riket eller att här i riket antaga eller innehava arbetsanställning, meddela de särskilda bestämmelser, som finnas nödiga.

I fall varom i denna paragraf sägs må Konungen i fråga om utlännings avvissning, förpassning ur riket eller utvisning förordna efter omständigheterna.”

Det är påfallande, att i den citerade bestämmelsen om s. k. politisk utvisning under extraordinära omständigheter saknas den reservation, som eljest gäller beträffande all utvisning, se 36 och 37 §§ angivna lag, nämligen att utlännings ej får befordras till land, varifrån han av politiska orsaker flytt, eller till land, varest han kan antagas icke åtnjuta trygghet mot att bliva återsänd till förstnämnda land.

Såvitt det framgår av förarbetena till 1945 års lag liksom av föregående lagar i ämnet ha statsmakterna i § 56 uppenbarligen inte velat ge Konungen en rätt att frånga asylrättens principer annat än möjligen i tvingande fall eller där ett undantag från asylrättens hävdande betingas av ett allmänt rättsmedvetandes krav. 1945 års riksdag gjorde sålunda vid den nu gällande lagens stiftande utan erinran från något håll några uttalanden, vari paragrafens fullmaktstadgande preciserades till att avse dels krigsförbrytare, dels quislingar i Norge och samarbetsmän i Danmark, dels tyska soldater från de bägge nämnda länderna. Riksdagen inskräppte uttryckligen, att ”uttalandet och deklARATIONEN icke äga tillämplighet beträffande andra förhållanden eller andra kategorier av flyktingar än de nu ifrågavarande”. Med anledning av den aktuella diskussionen i dessa frågor synes det mig motiverat, att riksdagen — med bibehållande av en fullmakt åt regeringen av liknande art som den i § 56 givna — dock gäve denna en sådan restriktiv utformning, att vid en politisk flyktings eventuella befordrande ur riket enligt denna fullmakt principen skall vara att detta ej kan ske till ett land, där denne kommer att ställas till politiskt ansvar, eller till ett land, varifrån han kan komma att vidarebefordras till det förstnämnda landet. Måhända vore det en framkomlig väg att i analogi med utlännings-

lagen låta frågan om undantag från denna regel underkastas högsta domstolens prövning. Då gällande utlänningslags giltighetstid utlöper den 30 juni 1947 och då det kan antagas att densamma innan den vid nästa års riksdag förlänges blir föremål för en översyn, synes det här ovan resta spørsmålet då lämpligen böra upptagas till prövning.

Jag hemställer alltså,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte an-
hålla om utredning och förslag angående sådan ändring
av 56 § utlänningslagen att Konungens rätt att vid krig,
krigsfara etc. efter omständigheterna förordna om ut-
lännings avvisning, förpassning ur riket eller utvisning
gives en restriktiv utformning i anslutning till asylrät-
tens principer.

Stockholm den 23 januari 1946.

Elis Håstad.
